

lig Ting for dem. Det er en ganske naturlig Ting, at en Toldlov kommer til at se anderledes ud i et Land med stor Landbrugseksport som vort end i et Land, hvor Landbruget udelukkende lever af Hjemmemarkedet og ikke kan klare sig i Konkurrencen paa det aabne Marked. Jeg siger, det er ganske naturligt, at hvor Forholdene ere saa forskellige, der blive Lovene ogsaa forskellige. Forskellige Aarsager have nu en Gang forskellige Virkninger. Men de, der sige, at vi skulle gaa Beskyttelsesvejen, for saadan har man gjort i Tyskland, i Sverige, i Frankrig og nu ogsaa oppe i Norge, de forekomme mig, det drister jeg mig til at sige, at savne al politisk Virkelighedssans. Thi det er, synes det mig, en given Ting, at der er kun to Ting at vælge imellem herhjemme: Enten ingen Toldreform eller en Toldreform, der gaar i Retning af Frihandel. Retningen er, efter min Mening, given, og Retningen i det Forslag, som jeg snart skal have den Ære at omtale, er Folketingets gamle.

Men noget andet er, at naar Retningen er given, er der Spørgsmaal om, hvormange Skridt man kan tage og om Skridtenes Længde, og Skridtenes Længde kan ganske vist nok komme til noget at afhænge af de Foranstaltninger, som andre Lande træffe. Der er ingen forstandig Mand, der vil nægte mig, at det vilde være ganske overordentlig meget lettere at gaa med stærke Skridt ad Frihandelen til, hvis man rundt om i de andre Lande var travlt beskæftiget med at rive Toldskrankerne ned; saa vilde Betænelighederne hurtigt svinde, og der vilde heller ikke være nogen Fare derved. I saa Henseende leve vi ikke i en god Tid, ikke en Gang i saa god en Tid, som da vi sidst havde Toldreformen fremme i Aarene 1896—97 og i 1899—1900. Det var den saakaldte Capraviske Tid; da levede man i Europa og ogsaa her i Landet under Indtrykket af de Capraviske Handelstraktater. Efter at Bismarck var gaaet af, og Caprivi var traadt til, kom der i Tyskland en Stemning op, som gav sig Udslag i det Udtryk fra Regeringens Side, at man mente, at Toldbeskyttelsen havde „spændt Buen for højt“. Man havde kaldt Toldkrigen mod de forskellige Nationer for stærkt til Live, og man frygtede for Konsekvenserne deraf. Saa besluttede man sig til at slaa ind paa en ny Politik, og det lykkedes den ny Rigskansler at afslutte Handelsstraktater med en Række Stater, de fleste mellemeuropæiske Stater, og paa Grundlag af disse Handelstraktater at sætte en helt

ny Toldlov igennem, som var et Skridt tilbage fra Beskyttelsen, en Nedsættelse af Toldbeskyttelsen, navnlig for saa vidt den agrariske Toldbeskyttelse angaar; men ogsaa den industrielle Toldbeskyttelse blev nedsat. Denne Fase i Udviklingen blev almindeligt af dem, der holdt fast ved Frihandelen i Europa, opfattet saaledes, at nu havde Beskyttelsen kulmineret, og nu var man paa Vej tilbage henimod de gamle Tilstande. Disse Handelstraktater bleve afsluttede i 1892, og de skulde gælde i 12 Aar, saa de udløb i 1904. Man havde ventet, at naar de vare udløbne, vilde Bevægelsen fortsætte sig i den Retning, men vi vide alle, at det desværre ikke er gaaet saaledes. Da disse Handelstraktater udløb, gjorde man endda i Tyskland det, at man vedtog en Toldlov, der var mere protektionistisk end nogen tidligere. Vi staa nu overfor et mere protektionistisk Tyskland end vi have haft før, og vi have oplevet, at Norge i Fjor med den ny Toldlov, der da blev vedtagen, med fuld Musik er gaaet over til Beskyttelsen. Jeg siger, dette kan selvfølgelig ikke influere paa *Retningen* af vor Toldlov, men det kan have megen Betydning ved Bedømmelsen af, hvor langt vi kunne gaa.

Blandt flere Ting skal jeg særlig nævne to Ting, som følge med den stærke Protektionisme, og som nok kunne give os Anledning til at tage noget mere varomt, naar vi staa paa det Standpunkt, at vi vel ville nedsætte Beskyttelsen, men ikke gaa med til at ruinere bestaaende Industrier, — og det har jo altid været Folketingets Standpunkt, og jeg antager, det er det i dette Øjeblik. For det første hører det med til det protektionistiske System, at der med det er forbundet et System af Udførselsgodtgørelser. Ved Udførsel af Varen gives der en Godtgørelse, som er tænkt at skulle svare til Tolden paa de Raamaterialier og de Halvfabrikata, som have været anvendte til Varens Fabrikation. Men disse Udførselsgodtgørelser ere ikke sjældent lavede saaledes, beregnede saaledes, at der skjuler sig en Eksportpræmie deri, og ved Hjælp af denne Eksportpræmie er det muligt at sælge Varen i Udlandet — jeg vil ikke sige under Produktionsprisen, men i alt Fald under den ordinære Salgspris. Det er den ene Ting, og den anden, som vi vistnok noget mere maa tage Hensyn til, er den private Eksportpræmie, som der mere og mere i de stærkt protektionistiske Lande betales af de store Salgssyndikater. Naar der først er givet en Industri en stærk Beskyttelse